

פרשת בחקותי תשע"ח – למה ניתנה התורה בכפיית הר כגיגית?

1. **מכילתא יתרו:** ה' נגלה על בני עשו הרשע ואמר להם: מקבלים אתם את התורה? אמרו לו מה כתיב בה? אמר להם 'לא תרצח'. אמרו זו ירושה שהוריש לנו אבינו, שנאמר 'על חרבך תחיה'. נגלה על בני עמון ומואב ואמר: מקבלים אתם את התורה? מה כתוב בה? אמר להם 'לא תנאף', אמרו לו כולנו מניאוף באנו, דכתיב 'ותהרין שתי בנות לוט מאביהם'. נתגלה על בני ישמעאל ואמר מקבלים את התורה? מה כתוב בה? אמר להם 'לא תגנוב', אמרו בזו הברכה נתברך אבינו, דכתיב 'והוא יהיה פרא אדם'. וכשבא אצל ישראל ... פתחו כלם פיהם ואמרו: 'כל אשר דבר ה' **נעשה ונשמע**'.

שבת פח: 'ויתייצבו בתחתית ההר' ... מלמד **שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר: אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם**. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. [אדם שמכריחים אותו לקנות משהו ומפרסם הודעה מראש שנאנס לבצע את הקניין, מובן שהעסקה אינה עסקה. וכך יהודי יכול להצטדק שאינו מקיים המצוות משום שנאנס לקבל התורה]. אמר רבא: אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש, דכתיב 'קיימו וקבלו היהודים' - קיימו מה שקיבלו כבר [בזמן גזירת המן נותרו דבקים ביהדותם **מרצונם** ואז נוצר מעמד חוקי מחייב לקבלת התורה].

מהר"ל תפארת ישראל פרק לב: מה זכות הוא זה? שמא אם לא כפה עליהם ההר היו חוזרים? **תנחומא נח ג:** ואם תאמר ... [למה] כפה עליהם את ההר? והלוא משעה שאמר להם מקבלים אתם את התורה ענו כולם ואמרו: 'נעשה ונשמע'?

2. **ילקוט שמעוני רות:** מה ענין רות אצל עצרת? ללמדך שלא נתנה תורה אלא ע"י **ייסורים ועוני**.

תענית לא: תשעה באב אסור באכילה ושתייה ... ואסור לקרות בתורה ... ותינוקות של בית רבן בטלין [מלימוד תורה] משום שנאמר (תהלים יט) פקודי ה' ישרים **משמחי לב**.

3. **מהר"ל שם:** כשבא הקב"ה לתת תורה על הר סיני, כפה הר כגיגית שיקבלו תורתו וכיון שכך, ישראל אנוסתו של הקב"ה וכתביב: 'ולו תהיה לאישה לא יוכל שלחה כל ימיו'. ולא כן אצל מפתה.

בן פורת יוסף [הרב יעקב יוסף מפולנאה] וישב סו,ד: שמעתי מפי מורי [הבעש"ט], שיום ההילולא שלו חל בחג השבועות [לכך כפה הקב"ה על ישראל הר כגיגית, ללמד שגם כשאנו חושק בתורה ועבודת ה' מכל מקום אינו בן חורין להתבטל, ויעשה בעל כורחו וידמה כמי שכופים אותו בעל כורחו. והוא דרך טוב לאיש הישראלי לימי הקטנות, שלא יבטל מעסק לימודו ועבודת ה' גם כשאנו חושק.

4. **תנחומא נשא טז:** בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, נתאוהו שיהא לו **דירה בתחתונים כמו שיש בעליונים**. ברא את האדם וציווה אותו: 'מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו'. עבר על ציוויו. אמר לו הקב"ה: כך הייתי מתאוהו שיהא לי דירה בתחתונים כמו שיש לי בעליונים, ודבר אחד ציוויתי אותך ולא שמרת אותו.

ליקוטי שיחות לו/15: כאשר הביטול וקבלת עול הם מצד האדם, שהוא קיבל על עצמו להיות עבד המלך, הרי הביטול זה יש בדקות גם תערובת של מציאות האדם, ואמתית ענין הביטול הוא כאשר הוא בא לגמרי מצד המלך עצמו, שהמלך עושה אותו לעבד. וזו פנימיות העניין ד'כפה עליהם הר כגיגית' דאז נשלם העניין דעבדי ה' בתכלית, שביטולם להקב"ה אינו תלוי במציאותם (שהם הקדימו נעשה לנשמע), אלא מצד הקב"ה, שאז הביטול הוא בעצם מציאותם וגם אמתו פנימי יותר.

תורת מנחם תשח"י ג/66: 'לא נתנה תורה אלא ע"י ייסורים ועוני', הכוונה ב'עוני' – אינה בגשמיות, שהרי ר"א בן חרסום זכה לתורה אף שהי' עשיר גדול, אלא לעוני **ברוחניות**, בידיעה שמצד עצמו אין לו שייכות לתורה, ואין זה אלא שנותנים לו מלמעלה, ועל ידי ידיעה והכרה זו – התורה מתקיימת אצלו. וכמו"כ בענין ה'ייסורין' – הכוונה היא **ברוחניות** - מצד העדר ההשגה: שהתורה היא בלי-גבול וכל מה שידוע אינו משיג אלא את חיצוניות העניין ואילו בפנימיות העניין לא נגע כלל. ובידעו זאת אינו מתנשא בעצמו, ואדרבה – יש לו ייסורים מהעדר השגתו ולבו דואג בקרבו - ואז התורה מתקיימת.